

Циклова комісія правових дисциплін

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Освітньої програми:	Право
Галузі знань:	08 Право
Спеціальності:	081 Право

БЕРЕЗНЕ – 2025

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Викладач _____

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії правових дисциплін
Протокол №6 від «20» лютого 2025 року

Голова циклової комісії _____

(підпис)

Віталій БЛІНОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вивчення загальних положень «Цивільного права» надасть можливість правильно визначити норму права (як загальну, так і спеціальні), що підлягає застосуванню для регулювання цивільно-правових відносин у практичній діяльності. Питання про предмет кожної галузі відповідає на питання про те, що вона регулює. Відповідь на це питання характеризує зміст галузі, сферу та межі її дії, а також відмежування від інших галузей. Неможливо оволодіти цивільним правом, не з'ясувавши насамперед його загальнотеоретичних засад.

1. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Цивільне право» є складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів. Програма вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 081 Право.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни - формування у студентів професійних юридичних знань та практичних навичок щодо правового регулювання сутності, змісту, порядку виникнення, функціонування та захисту майнових та особистих немайнових відносин у приватно-правовій сфері.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння теоретичного матеріалу цивільного права України;
- тлумачення норм чинного законодавства з позицій правильного розуміння правових ідей, категорій, понять, які дає вивчення цивільного права;
- дослідження та аналіз практичної діяльності правників з вирішення питань, які регулюються цивільним законодавством;
- детально вивчити основні категорії понять та інститути цивільного права, теоретичні проблеми та перспективи наукового розвитку цивільного права України;
- приймати практичні рішення при розв'язанні цивільно-правових казусів виходячи з положень цивільного права.

Предмет вивчення навчальної дисципліни - суспільні відносини що виникають з приводу реалізації права на особисті майнові та особисті немайнові права, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни **здобувач освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:**

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в галузі фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності.

ЗК8. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності.

СК3. Здатність застосовувати знання основних засад та інститутів національного права.

СК5. Здатність надавати консультації з типових правових питань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- визначення цивільного права; предмет цивільного права; метод цивільно-правового регулювання; функції цивільного права; систему цивільного права; поняття цивільного законодавства; акти цивільного законодавства;

- поняття фізичної особи як суб'єкта цивільного права, правоздатність фізичної особи, дієздатність фізичної особи та її диференціація, визнання фізичної особи безвісно відсутньою, оголошення фізичної особи померлою, ім'я та місце проживання фізичної особи, акти цивільного стану, фізична особа – підприємець;

- поняття права власності; права володіння; права користування; права розпорядження; підстави набуття права власності; момент виникнення права власності у набувача; здійснення права власності; припинення права власності; право спільної власності; захист права власності;

- способи забезпечення виконання зобов'язання та їх характеристику, правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою;

- поняття договору купівлі-продажу; знати, що договір купівлі-продажу – це правочин; знати, що до договорів постачання, міни, контракції сільськогосподарської продукції застосовуються загальні положення про договір купівлі-продажу;

- поняття публічної обіцянки винагороди, публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу, відшкодування шкоди, завданої внаслідок не усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи;

- аналізувати судову практику з цивільно-правових питань.

Вміти:

- самостійно аналізувати нормативно-правові акти;
- володіти основними навичками практичного використання цивільно-правових засобів;

- відтворювати основні поняття інститутів цивільного права та застосовувати загальні й спеціальні алгоритми при здійсненні їх аналізу;
- визначати актуальні теоретичні проблеми та тенденції формування цивільного права;
- надавати пропозиції з приводу вдосконалення цивільного законодавства;
- ґрунтовно та логічно висловлюватися та вступати в дискусії проявляючи при цьому теоретичні та практичні знання з цивільного права.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ **навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни** **«Цивільне право»**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами діагностики (оцінювання та демонстрування результатів навчання) є: регулярна перевірка завдань, виконаних як на заняттях, так і позааудиторний час, тематичне тестування, контрольна робота, диференційований залік, іспит.

6. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 9 Загальна кількість годин – 270	Галузь знань: 08 Право Спеціальність 081 Право Освітня програма: Право Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Нормативна
		Рік підготовки: 1-й, 2-й рік
		Семестр – 2, 3
		Лекційні – 80
		Практичні - 80
		Самостійна робота – 110
		Вид контролю: диференційований залік, іспит

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА І. ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА. Поняття та предмет цивільного права. Метод, функції, принципи цивільного права. Система цивільного права. Співвідношення цивільного права з іншими галузями права. Поняття, система та загальна характеристика джерел цивільного права. Акти цивільного законодавства. Міжнародний договір як джерело цивільного права. Правове значення судової практики, роз'яснень вищих судових інстанцій. Загальне поняття цивільних правовідносин. Особливості цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин та її правове значення. Поняття та значення юридичних фактів. Юридичний склад. Ознаки юридичних фактів. Класифікація юридичних фактів. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Межі здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Форми захисту цивільних прав та інтересів. Способи захисту цивільних прав та охоронюваних законом інтересів.

ТЕМА ІІ. ФІЗИЧНА ТА ЮРИДИЧНА ОСОБИ. Поняття фізичної особи. Цивільна дієздатність: поняття та види. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Фізична особа – підприємець.

Поняття, цілі та значення опіки та піклування. Види опіки та піклування. Органи опіки та піклування. Права та обов'язки опікунів та піклувальників. Припинення опіки та піклування. Поняття та ознаки юридичної особи. Створення юридичної особи. Відповідальність юридичних осіб. Припинення юридичних осіб. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах. Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад.

ТЕМА III. ЦИВІЛЬНІ ПРАВА. Поняття об'єктів цивільних прав. Цивільний оборот об'єктів цивільних прав. Речі як об'єкти цивільних прав. Гроші як об'єкт цивільних прав. Цінні папери як об'єкти цивільних прав. Види цінних паперів. Інші об'єкти цивільних прав. Поняття та ознаки правочинів. Форма правочину. Способи волевиявлення волі в правочинах. Чинність (дійсність) правочинів. Поняття та значення представництва. Підстави виникнення та види представництва. Довіреність та її види. Форма та строк довіреності. Поняття строків і термінів та їх правове значення. Обчислення строків.

ТЕМА IV. ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ, ПРАВО ВЛАСНОСТІ. Поняття та правове значення позовної давності. Обчислення позовної давності. Зупинення та переривання позовної давності. Наслідки спливу позовної давності. Особисті немайнові права. Особисті немайнові права фізичної особи. Особисті немайнові права юридичної особи. Поняття речового права. Види речових правовідносин. Захист речових прав. Поняття права власності та його зміст. Підстави набуття права власності. Здійснення права власності. Підстави припинення права власності. Поняття та види права спільної власності. Здійснення права спільної часткової власності. Здійснення права спільної сумісної власності. Захист права власності. Віндикаційний позов. Негаторний позов. Позов про визнання права власності.

ТЕМА V. ПРАВО ВОЛОДІННЯ МАЙНОМ ТА ІНТЕЛЕКТОМ. Право володіння чужим майном і володіння. Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Право користування чужою земельною ділянкою для сільсько-господарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій). Право інтелектуальної власності. Система виключних прав на нематеріальні об'єкти. Зміст права інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності. Авторське право. Виникнення і здійснення авторського права. Презумпція авторства. Особисті немайнові та майнові права автора. Охорона та захист авторських і суміжних прав. Поняття та система промислової власності. Характеристика патентного права як інституту промислової власності. Інститут засобів індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів та послуг. Інститут нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.

ТЕМА VI. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. Поняття та система зобов'язального права і його місце в системі цивільного права. Виконання зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язання. Зобов'язання з множинністю суб'єктного складу. Цивільно-правовий договір, види. Умови цивільно-правового договору. Речово-правові засоби забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язання зарахуванням. Загальна характеристика договорів про передачу майна у власність. Особливості

договорів про передачу майна у власність. Поняття та ознаки гарантії. Види гарантії. Підстави виникнення гарантійних правовідносин. Загальна характеристика договорів про оплатну передачу майна у тимчасове володіння та користування. Договір оренди. Договір найму. Публічний договір. Особливості укладення договору на аукціонні, за результатами конкурсу, на торгах.

ТЕМА VII. РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ. Характеристика договорів про оплатне виконання робіт. Види таких договорів. Договір підряду. Договір поставки. Оправового регулювання товарообмінних операцій у зовнішньоекономічній діяльності. Положення про договори з надання послуг. Види таких договорів. Договір перевезення. Договір транспортного експедирування. Договір зберігання. Предмет договору лізингу. Договір позики транспортного засобу. Положення про договори, які пов'язані з правами на об'єкти інтелектуальної власності. Комерційна концесія. субпідрядний договір. Порядок здачі закінченого будівництвом об'єкту. Договір про спільну діяльність. Договір простого товариства. Спосіб правового регулювання договору перевезення. Договір доручення як форма надання повноважень при добровільному представництві.

ТЕМА VIII. НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Рятуння здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Договір зберігання. Договір страхування. Поняття спадкування, види спадкування. Відкриття спадщини, час і місце відкриття спадщини. Правовий статус спадкодавця та спадкоємців. Договір доручення. Договір комісії. Договір факторингу. Договір банківського вкладу. Правове регулювання розрахунків. Охоронні недоговірні зобов'язання. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду. «Титульний володілець».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт. Зокрема, застосовуються інтерактивні методи подання навчального матеріалу: створення проблемних ситуацій; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); рольові вправи, наближені до виробничих ситуацій; виконання евристичних вправ; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо. Застосовуються комп'ютерні, інтернет-технології та спонукання здобувачів освіти до їх використання, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних виробничих ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті практичні навички за фахом.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Борисова В. І. Юридична особа: поняття та ознаки / В. І. Борисова // Приватноправове регулювання суспільних відносин: традиції, сучасність, перспектива : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19-20 квіт. 2012 р.). - Київ : ТОВ «Білоцерківдрук», 2013. - С. 70-71.
2. Бородин М. М. Процесуальні питання розгляду справ про виключення майна з опису / М. М. Бородин, В. А. Кройтор, С. Г. Кузьменко // Право України. - 1999. - № 7. - С. 52-56.
3. Велика українська енциклопедія : у 20 т. / редкол.: В. І. Борисова (голова) та ін. - Харків : Право, 2021. - Т. 12: Сімейне право. - 530 с.
4. Д'ячкова Н. А. Опіка як спосіб охорони майнових прав фізичних осіб : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.03 / Н. А. Д'ячкова. - Київ, 2006. - 24 с.
5. Жорнокуй Ю. М. Проблемні питання застосування конструкції «юридична особа публічного права» / Ю. М. Жорнокуй // Право та інновації. - 2016. - № 4. - С. 41-48.
6. Зайцев О. Л. Позадозвільні правочини юридичних осіб / О. Л. Зайцев // Проблема юридичної особи у цивільному праві України : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О. А. Пушкіна (м. Харків, 21 трав. 2004 р.) / МВС України, Нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Нац. унт внутр. справ, 2004. - С. 34-36.
7. Зайцев О. Л. Помилка в недійсному правочині / О. Л. Зайцев // Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Одеса, 28 лют. 2019 р.) / МВС України, Одес. держ. ун-т внутр. справ. - Одеса : ОДУВС, 2019. - в. 34-36.
8. Зайцев О. Л. Правочини з вадами волі / О. Л. Зайцев // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2007. - Вип. 36. - С. 364-369.
9. Зайцев О. Л. Розвиток підходів про недійсний правочин / О. Л. Зайцев // Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 лют. 2021 р.) / МВС України, Одес. держ. ун-т внутр. справ. - Одеса : ОДУВС, 2021. - С. 54-57.
10. Клейменова С. М. Авторські правовідносини як форма реалізації правомочностей суб'єктів авторського права : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.03 / С. М. Клейменова. - Київ, 2004. - 20 с.
12. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. - Київ : АртЕк, 2020. - 128 с.
13. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики: монографія / О. О. Кот. - Київ : Алерта, 2017. - 494 с.
14. Кройтор В. А. Принципи цивільного судочинства та їх система: проблеми

сучасної теорії і практики : монографія / В. А. Кройтор. - Харків : Право, 2020. - 672 с.

15. Кухарев О. Є. Догматична конструкція універсального правона- ступництва у сфері спадкового прав / О. Є. Кухарев // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2020. - № 3 (90). - С. 40-49.

16. Мічурін Є. О. Абсолютні та відносні цивільні права [Електронний ресурс] / Є. О. Мічурін // Форум права. - 2018. - № 1. - С. 73-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2018_1_13.pdf.

17. Мічурін Є. О. Житлове право України: наук.-практ. посіб. / Є. О. Мічурін, С. О. Сліпченко, О. В. Соколов. - Харків : Еспада, 2001. - 318 с.

18. Морозова С. Є. Правове регулювання опіки та піклування за цивільним законодавством України: автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.03 / С. Є. Морозова. - Київ, 2011. - 20 с.

19. Правова доктрина України: у 5 т. / [Н. С. Кузнецова, Є. О. Харитонов, Р. А. Майданик та ін.]; за заг. ред. Н. С. Кузнецової. - Харків : Право, 2013. - Т. 3: Доктрина приватного права України. - 368 с.

20. Рекодифікація цивільного законодавства України в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, Н. Ю. Голубєва та ін. - Київ : Норма права, 2020. - 347 с.

21. Сліпченко А. С. Визначення поняття «майно» у праві ЄС та вітчизняному праві [Електронний ресурс] / А. С. Сліпченко // Форум права. - 2020. - № 2. - С. 122-130. - Режим доступу: <http://doi.org/10.5281/zenodo.3883825>.

22. Сліпченко А. С. Відчуження у цивільному праві / А. С. Сліпченко // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 7. - С. 59-63.

23. Сліпченко А. С. Значення дефініції «цивільний оборот» у юриспруденції / А. С. Сліпченко // Вісник Національної академії правових наук України. - 2017. - № 1 (88). - С. 201-210.

24. Сліпченко А. С. Конститутивне правонабуття у цивільному праві / А. С. Сліпченко // Право і суспільство. - 2018. - № 4. - Т. 1. - С. 95-100.

25. Сліпченко А. С. Поняття «цивільний оборот» / А. С. Сліпченко // Проблеми цивільного права та процесу: наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті О. А. Пушкіна (м. Харків, 19-20 трав. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : ХНУВС, 2017. - С. 330-332.

36. Сліпченко А. С. Правові принципи цивільного обороту / А. С. Сліпченко // Проблеми цивільного права та процесу : наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті О. А. Пушкіна (м. Харків, 27 трав. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : ХНУВС, 2016. - С. 284-286.

37. Сліпченко А. С. Співвідношення у цивільному обігу понять «відчуження» та «перехід» / А. С. Сліпченко // Проблеми цивільного права та процесу : наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті О. А. Пушкіна (м. Харків, 25 трав. 2018 р.) / МВС

України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : ХНУВС, 2018. - С. 365-368.

38.Сліпченко А. С. Способи та форми цивільного обороту речей : дис. канд. юрид. наук : 12.00.03 / А. С. Сліпченко. - Харків, 2019. - 252 с.

39.Сліпченко А. С. Способи цивільного обороту / А. С. Сліпченко // Проблеми цивільного права та процесу : тези доп. учасників наук.- практ. конф., присвяч. 96-й річниці від дня народження О. А. Пушкіна (м. Харків, 21 трав. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : ХНУВС, 2021. - С. 244-246.

40.Сліпченко А. С. Сутність та ознаки цивільного обороту / А. С. Сліпченко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. - Серія «Право». - 2017. - Вип. 23. - С. 129-132.

41.Сліпченко С. О. Визначення об'єкта у праві на недоторканість житла / С. О. Сліпченко // Актуальні проблеми цивільного, житлового та сімейного законодавства: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю з дня народження д-ра юрид. наук, проф. В. П. Маслова (м. Харків, 16 берез. 2012 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Право, 2012. - С. 76-79.

42.Сліпченко С. О. Визначення поняття цивільно-правової відповідальності / С. О. Сліпченко // Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав : матеріали круглого столу, присвяч. пам'яті проф. Чингіз-хана Нуфатовича Азімова (м. Харків, 18 грудня 2015 р.) / Нац. юрид. унт ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2016. - С. 19-22.

43. Сліпченко С. О. Деякі питання характеристики абсолютного права / С. О. Сліпченко // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2011. - № 4 (55). - С. 348-354.

44.Сліпченко С. О. Деякі питання характеристики імені фізичної особи, як об'єкта цивільного права / С. О. Сліпченко // Актуальні проблеми цивільного права : зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 13-14 трав. 2011 р.) / Нац. акад. правових наук України, Нац. ун-т «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Право, 2011. - С. 555-559.

45. Сліпченко С. О. Донорський орган, як об'єкт цивільного права / С. О. Сліпченко // Цивільне право України: нові виклики та перспективи розвитку : матеріали XVIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (м. Харків, 28 лют. 2020 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2020. - С. 48-50.

46.Сліпченко С. О. Житлове право України : наук.-практ. посіб. / С. О. Сліпченко, Є. О. Мічурін, О. В. Соколов. - Харків : Еспада, 2003. - 326 с.

47.Сліпченко С. О. Закон як правопороджуючий юридичний факт у механізмі правового регулювання особистих немайнових відносин / С. О. Сліпченко // Сучасна цивілістична наука в умовах гібридної війни : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16 листоп. 2017 р.) / Таврійськ. нац. ун-т ім. В. І.

Вернадського. - Київ : Таврійськ. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, 2017. - С. 210-212.

48. Сліпченко С. О. Застосування позовної давності до вимог, що виникають із порушення особистих немайнових прав / С. О. Сліпченко // Строки. Позовна давність. Особисті немайнові права фізичної особи / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. - Харків : ЕКУС, 2021. - С. 88-97.

49. Сліпченко С. О. Захист права на особисте життя в інтернет-просторі / С. О. Сліпченко, М. І. Сисоєнко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2002. - Вип. 20. - С. 308-314.

50. Сліпченко С. О. Здатність правочинів породжувати, змінювати та припиняти особисті немайнові права / С. О. Сліпченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. - Серія «Право». - 2015. - № 32. - Ч. 1. - С. 66-72.

51. Сліпченко С. О. Зображення як об'єкт цивільного права / С. О. Сліпченко // Вісник Академії правових наук України. - 2012. - № 2 (69). - С. 114-121.

52. Сліпченко С. О. Ім'я фізичної особи та його місце в системі об'єктів цивільного права [Електронний ресурс] / С. О. Сліпченко // Форум права. - 2014. - № 3. - С. 352-355. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_59.pdf.

53. Сліпченко С. О. Індивідуальність фізичної особи, як об'єкт особистих немайнових прав / С. О. Сліпченко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. - Серія «Право». - 2010. - № 929. - С. 340-344.

54. Сліпченко С. О. Матеріальні блага, як об'єкти цивільних правовідносин / С. О. Сліпченко // Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Ч. Н. Азімова та 20-річчю з дня створення каф. цив. права № 2 (Харків, 29 листоп. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2019. - С. 56-58.

55. Сліпченко С. О. Межі застосування поняття «цивільно-правова відповідальність» / С. О. Сліпченко // Модернізація цивільно-правової відповідальності (Матвеевські цивілістичні читання) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 18 жовт. 2019 р.) / відп. ред. Р. А. Майданник. - Київ : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2019. - С. 267-271.

56. Сліпченко С. Особисті немайнові права у національній доктрині цивільного права / С. Сліпченко, Ю. Жорнокуй // Право України. - 2019. - № 1. - С. 105-119.

57. Спасибо-Фатєєва І. В. Цивілістика: на шляху формування доктрин : вибр. наук. пр. / І. В. Спасибо-Фатєєва. - Харків : Золоті сторінки, 2012. - 696 с.

58. Сучасні проблеми цивільного права та процесу : навч. посіб. / С. О.

Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін. ; за ред. Ю. М. Жорнокуя, Л. В. Красицької. - Харків : Право, 2017. - 630 с.

59. Цивільне право України : курс лекцій : у 6 т. / Р. Б. Шишка (кер. авт. кол.), О. Л. Зайцев, Є. О. Мічурін та ін. ; за ред. Р. Б. Шишки, В. А. Кройтора. - Харків : Еспада, 2008. - Т. 1. - 345 с.

60. Цивільне право України : навч. посіб. : у 2 ч. / за заг. ред. В. А. Кройтора, О. Є. Кухарева, М. О. Ткалича. - Запоріжжя : Гельветика, 2016. - Ч. 1. - 495 с.

61. Цивільне право України : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, І. В. Жилінкова та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. - Київ : Юрінком Інтер, 2004. - Т. 2. - 578 с.

62. Цивільне право України : підручник : у 2 ч. / за заг. ред. Р. Б. Шишки, В. А. Кройтора. - Харків : Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2008. - Ч. 1. - 340 с.

63. Цивільний кодекс : наук.-практ. комент. : у 6 т. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. - Харків : ЕКУС, 2021. - Т. 2: Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки та терміни. Позовна давність. Особисті немайнові права фізичної особи. - 523 с.

64. Цивільний кодекс України. Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців) : у 6 т. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. - Харків : ФОП Лисяк Л. С., 2011. - Т. 5: Право власності та інші речові права. - 788 с.

65. Шишка Н. В. Цивільно-правовий статус органів внутрішніх справ України : дис. канд. юрид. наук : 12.00.03 / Н. В. Шишка. - Харків, 2014. - 244 с.

66. Шишка О. Р. Концептуальний дисонанс ст. 1 ЦК України: деякі проблеми розходження доктринальних установок з легальними / О. Р. Шишка // Методологія цивільного (приватного) права України в умовах європеїзації (Матвєєвські цивілістичні читання) : матеріали між-нар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27 жовт. 2017 р.). - Київ : ТОВ «Білоцерківдрук», 2018. - С. 199-206.

67. Шульга А. М. Загальнотеоретичні аспекти правомірної поведінки особи : монографія / А. М. Шульга. - Харків, 2013. - 412 с.